

احکام مناسبتی عید فطر

2 / تیر / 1396

راههای ثبوت اول ماه

1. آیا کسی که مرجع تقلید دیگری دارد در ثبوت اول ماه می تواند به مقام معظم رهبری رجوع کند؟ راههای ثبوت اول ماه چیست؟
- ج. اصل ثبوت رؤیت هلال ماه، تقلیدی نیست، بلکه اگر شخص از گفته و اعلام نظر یک مرجع تقلید، اطمینان به رؤیت ماه پیدا کند، باید ترتیب اثر دهد؛ در هر صورت اول ماه به پنج چیز ثابت می شود:
- اول: آنکه خود انسان ماه را ببیند.
- دوم: عده ای که از گفته آنان اطمینان پیدا می شود بگویند ماه را دیده ایم و همچنین است هر چیزی که به واسطه آن اطمینان پیدا شود.
- سوم: دو مرد عادل بگویند که ماه را دیده ایم،
- چهارم: سی روز از اول ماه بگذرد.
- پنجم: حاکم شرع حکم کند که اول ماه است.

ملاک رؤیت هلال

2. رؤیت ماه نو با ابزار چه حکمی دارد آیا رویت تصویر هلال ماه با استفاده از دوربین مخصوص و انعکاس نور و بازخوانی اطلاعات ضبط شده توسط رایانه، برای اثبات اول ماه کفایت می کند؟
- ج. رؤیت با وسیله، فرقی با رؤیت به طریق عادی ندارد و معتبر است. ملاک آن است که عنوان رؤیت محفوظ باشد. پس رؤیت با چشم و با عینک و با تلسکوپ محکوم به حکم واحدند. اما در مورد انعکاس به رایانه که در آن صدق عنوان رؤیت معلوم نیست محل اشکال است.

حدس به رؤیت از گفته دیگران

3. اگر از گفته عده ای حدس بزنیم که فردا عید فطر است، آیا می توانیم روزه بگیریم؟
- ج. تا هنگامی که برای شخص اطمینان پیدا نشود که فردا عید فطر و اول شوال است، نمی تواند روزه را افطار کند.

اتحاد افق و ملاک آن

4. آیا اتحاد افق در رؤیت هلال شرط است یا خیر؟

ج. بلی شرط است.

5. هم افق به چه معنی می باشد و نقاط هم افق چه نقاطی هستند؟

ج. مراد از «هم افق» مکانی است که از لحاظ امکان یا عدم امکان رؤیت با شهر مورد نظر، همسان باشد.

رؤیت هلال در بلاد شرقی

6. اگر در شهری شرقی ماه دیده شود برای همه ی شهرهای غربی هم اول ماه ثابت میشود؟ و یا این به فاصله ی دو شهر بستگی ندارد؟ و اگر مثلا کسی در ژاپن که جزو شرقی ترین کشورها است ماه را ببیند برای کل دنیا اول ماه ثابت میشود؟

ج. اتحاد افق در رؤیت هلال شرط است و مقصود از اتحاد افق، شهرها و یا کشورهایی است که از جهت احتمال رؤیت هلال و عدم احتمال رؤیت یکسان باشند و تشخیص آن با مکلف است.

اعلام رؤیت هلال از رادیو و تلویزیون

س7. اگر هلال ماه شوال در یک شهر دیده نشود، ولی تلویزیون و رادیو از حلول آن خبر دهند، آیا کافی است یا تحقیق بیشتری واجب است؟
ج. اگر مفید اطمینان به ثبوت هلال گردد یا صدور حکم به هلال از طرف ولی فقیه باشد، کافی است و نیازی به تحقیق نیست.

اختلاف نظر مراجع تقلید در ثبوت عید فطر

س8. اگر بین مراجع تقلید در ثبوت عید فطر، اختلاف پیش آید، وظیفه مکلف چیست؟ آیا هر مقلد باید به نظر مرجع تقلید خود مراجعه کند؟
ج. در ثبوت اول ماه تقلید راه ندارد، بلکه اگر شخص از گفته و اعلام نظر مرجع تقلید، اطمینان به رؤیت ماه پیدا کند، باید روزه خود را افطار کند و اگر شک داشت، باید آن روز را روزه بگیرد.

تبعیت از دولت غیر اسلامی در رؤیت هلال

س9. اگر تبعیت از اعلام رؤیت هلال توسط یک دولت جایز شد، و آن اعلام معیاری علمی برای ثبوت هلال سرزمین‌های دیگر را تشکیل دهد، آیا اسلامی بودن آن حکومت شرط است، یا این که عمل به آن حتی اگر حکومت ظالم و فاجر هم باشد، ممکن است؟
ج. ملاک در این مورد، حصول اطمینان به رؤیت در منطقه ای است که نسبت به مکلف کافی محسوب می شود.

نماز عید در عصر غیبت

س10. به نظر جناب عالی، نماز عید فطر و قربان و نماز جمعه، از کدام نوع از واجبات است؟

ج. در عصر حاضر نماز عید فطر و قربان واجب نیست، بلکه مستحب است، ولی نماز جمعه واجب تخییری است.

خطبه نماز عید فطر

س11. آیا ایراد خطبه توسط امام در نماز عید فطر واجب است؟

ج. واجب نیست؛ بلکه اگر در زمان غیبت امام معصوم علیه السلام رجاء به جماعت بخوانند، دو خطبه بعد از آن را رجاء به جا می آورند؛ و ترک این خطبه ها در زمان غیبت، جایز است.

مکان نماز عید فطر

س12. خواندن نماز عید فطر در مسجد و زیر سقف افضل است یا زیر آسمان؟

ج. کراهت دارد نماز عید را زیر سقف بخوانند.

ایراد خطبه قبل از نماز عید

س13. اگر در نماز عید فطر خطبه ها را قبل از نماز بخوانند (زیرا بعد از نماز مردم پراکنده میشوند)، آیا نماز باطل میشود؟

ج. جایز نیست خطبه های نماز عید قبل از نماز خوانده شود؛ و ترک خطبه ها نیز در زمان غیبت جایز است.

امامت نماز عید از طرف غیر منصوب

س14. آیا در حال حاضر و بسط ید ولی فقیه، اقامه نماز عید فطر و قربان فقط توسط ولی فقیه و نمایندگان وی که مجاز به اقامه هستند باید انجام شود یا این که ائمه جماعات هم در مساجد و جاهای دیگر می توانند اقامه نمایند؟

ج. اقامه نماز عید برای غیر منصوبان از طرف ولی فقیه به قصد رجاء، نه به قصد ورود، اشکال ندارد اگرچه بهتر است که غیر از منصوب از طرف ولی فقیه کسی متصدی اقامه آن نشود.

اقامه نماز عید توسط ائمه جماعات مساجد

س15. در گذشته معمول بود که هر امام جماعتی نماز عید فطر را در مسجد خودش اقامه می کرد، آیا در حال حاضر اقامه نماز عید فطر و قربان توسط ائمه جماعات جایز است؟

ج. جایز است نمایندگان ولی فقیه که از طرف وی مجاز در اقامه نماز عید هستند و همچنین ائمه جمعه منصوب از طرف او نماز عید را در عصر حاضر به صورت جماعت اقامه نمایند، ولی احوط این است که غیر آنان آن را فرادی بخوانند و به جماعت خواندن آن به قصد رجاء نه به قصد ورود، اشکال ندارد. بله، اگر مصلحت اقتضا کند که یک نماز عید در شهر برگزار شود، بهتر است که غیر از امام جمعه منصوب از طرف ولی فقیه، کسی متصدی اقامه آن نشود.

اقتدا به نماز عید در قنوت

س16. آیا در نماز عید فطر یا آیات می توان در قنوت اول یا غیر آن به امام پیوست؟

ج. اشکال ندارد.

رسیدن به رکعت دوم نماز جمعه یا عید

س17. اگر کسی به رکعت دوم نماز عید فطر یا قربان و رکعت دوم نماز جمعه برسد چه وظیفه ای دارد؟

ج. باقی نماز را خودش به جا آورد.

قضای نماز عید فطر

س18. آیا نماز عید فطر قضا دارد؟

ج. قضا ندارد.

زمان پرداخت زکات فطره

س19. آیا میشود زکات فطره را روز عید فطر جدا کرد و چند روز بعد از عید فطر به فقرا داد؟

ج. مانعی ندارد لکن در رساندن به فقیر نباید سهل انگاری کند و احتیاط واجب این است که هر وقت آن را می دهد مجدداً نیت فطره کند.

مبلغ زکات فطره

س20. زکات فطره نفری چند تومان می باشد؟

ج. شخص باید برای خودش و کسانی که نان خور او محسوب می شوند، برای هر نفر سه کیلو از خوراک مردم (مانند گندم، جو، خرما، کشمش، برنج، ذرت و یا مانند اینها) و یا پول یکی از آنها را به مستحق بدهد و کفایت می کند و منحصر به قوت غالب نیست و قیمت آن را می توانید از بازار به دست آورید.

فطره سید

س21. بنده سید هستم و همسرم سید نیستند. می خواستم بدانم زکات فطره همسرم را جزو فطره سادات باید پرداخت نمایم یا جزو فطره غیر سادات؟

ج. در فطره، سرپرست ملاک است؛ اگر سرپرست سید باشد می تواند هم به سید و هم به غیر سید زکات فطره را بدهد.

فطره همسر سید

س22. شخصی غیر سید که تا الآن اشتبهاً سهم فطره همسر سیده خود را به صندوق فطره سادات می انداخته، الآن چه وظیفه ای دارد؟

ج. اگر فطره را به سید داده کفایت نمی کند و باید مجدداً پرداخت کند.

فطریه مهمان

س23. فطریه مهمان برعهده کیست؟

ج. در صورتی که نانخور میزبان محسوب نشود، بر عهده خودش است.

فطریه مهمان شب عید فطر

س24. آیا فطریه مهمان شب عید فطر هم بر عهده میزبان است؟

ج. مهمان یک شبه نان خور محسوب نمی شود لذا زکات فطره او بر میزبان واجب نمی شود.

فطریه جنین

س25. آیا برای جنین لازم است فطریه پرداخت شود؟

ج. فطریه جنین واجب نیست.

پرداخت فطریه توسط نانخور

س26. من نانخور پدرم هستم و فطریه من بر گردن پدرم است. آیا میتوانم فطریه ام را خودم بدهم؟

ج. صحیح نیست؛ بلکه اگر با اجازه پدر و از طرف او فطره خودتان را بدهید، مانع ندارد و از عهده پدر ساقط می شود.

پرداخت زکات فطره قبل از حلول ماه شوال

س27. با توجه به امکان پرداخت زکات فطره از طریق درگاه پرداخت اینترنتی وجوهای شرعی پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، آیا

می توان قبل از حلول ماه شوال اقدام به واریز آن نمود؟

چون به صورت امانت دریافت می شود و بعد از حلول ماه شوال صرف در مورد مصرف آن می کنند، مانعی ندارد؛ البته پرداخت کننده بعد از

حلول ماه شوال نیت کند که آن امانت به عنوان فطره باشد.

پرداخت فطریه به عنوان اقساط وام

س28. در صندوق قرض الحسنه مسجد هر سال تعدادی از وام گیرندگان اقساط خود را به دلالی که نمی دانیم، پرداخت نمی کنند، آیا دادن

مقداری فطریه برای اقساط این افراد به صندوق جایز است؟

ج. صحیح نیست مگر توان پرداخت را نداشته باشند.

پرداخت فطریه به پدر و مادر یا بالعکس

س29. دادن زکات فطره از سوی پدر و مادر به فرزند فقیر یا بالعکس اشکال دارد؟

ج. اگر فرزندان فقیر باشند، پدر و مادر باید مخارج واجب آنان را بپردازند و نمی توان چیزی از زکات فطره را بابت مخارج واجب زندگی به آنها

داد ولی پرداخت زکات فطره به آنان برای ادای دین و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر و مادر واجب نیست اشکال ندارد؛ و اگر پدر و مادر

فقیر باشند و فرزند دارا باشد نیز حکم مسأله مانند صورت قبل است.

پرداخت زکات فطره به واجب النفقه

س30. آیا پدر می تواند زکات فطره را به فرزند دانشجوی خود که محتاج است، بدهد؟

ج. اگر فرزندان فقیر باشند، پدر و مادر باید مخارج واجب آنان را بپردازند و نمی توان چیزی از زکات فطره را بابت مخارج زندگی به آنها داد ولی

برای ادای دین و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر واجب نیست اشکال ندارد.

پرداخت زکات فطره به خویشاوندان

س31. آیا جایز است زکات فطره را به عنوان هدیه، به خویشاوندان آبرومند و مستحق داد؟

ج. می تواند به عنوان هدیه بدهد و لازم نیست به او بگوید زکات فطره است ؛ ولی باید در نیت قصد زکات کند.

مصرف زکات فطره

س32. همیشه مقدار یک سوم زکات فطره جمع آوری شده برای مخارج مسجد برداشته می شود (با اینکه مسجد دارای موقوفات و در آمد ختم میباشد) آیا صحیح است؟

ج. احتیاط این است که آن را به فقرای شیعه بدهند.

مصرف زکات فطره در امور فرهنگی

س33. آیا جایز است زکات فطره را در امور فرهنگی و مذهبی که باعث نشر معارف دین می شود صرف کرد؟

ج. صرف زکات فطره در راه نشر معارف دین اشکال ندارد ؛ ولی احتیاط این است که آن را به فقیر بدهند.

تقسیم مبلغ فطره

س34. آیا مبلغ فطره را می توان بین چند نفر تقسیم کرد؟

ج. بنا بر احتیاط کمتر از یک صاع به فقیر داده نشود.

زکات فطره زن تأمین کننده مخارج زندگی

س35. اگر زن به جهت نیاز شوهر، در تأمین مخارج زندگی کمک کند ؛ چه کسی باید زکات فطره آنها را بدهد؟

ج. اگر زن نان خور شوهر محسوب شود، باید شوهر در صورت توانایی زکات فطره خود و همسرش را بدهد و اگر زن نان خور شوهر و کس دیگری نباشد، باید خودش زکات فطره اش را بدهد.

بردن فطره به شهر دیگر

س36. آیا مصرف فطره در محل یا شهرهای دیگر با وجود فقیر در همین محل جایز است؟

ج. اگر فطره را جدا کرده است، بنا بر احتیاط باید در همان شهر پرداخت شود ؛ بلکه اگر در آن شهر مستحق پیدا نشود، می تواند آن را به شهر دیگری ببرد.

عدم پرداخت فطره و تکلیف زن و فرزند

س37. پدری که زکات فطره نمی دهد، تکلیف زن و فرزند او چه می شود؟

ج. بر آنان تکلیفی نیست و لازم نیست فطره بدهند.

فراموشی در پرداخت زکات فطره

س38. فراموش کرده ایم زکات فطره بپردازیم، حکم آن چیست؟

ج. اگر زکات فطره را جدا کرده اید همان را بپردازید و اگر جدا نکرده اید، بنا بر احتیاط واجب باید بدون نیت ادا و قضا جدا کرده و با قصد قربت بپردازید.